

Bytí, jsoucno a metafyzika

Metafyzika nemůže být prostě opuštěna, nemůžeme od ní jednoduše odejít, nechat ji za sebou, za svými zády a přestat se o ni starat. Pokud s ní opravdu už nechceme napříště nic mít, musíme se jí aktivně, ba v napjatém úsilí zbavit či spíše postupně zbavovat. A to právě není nic jednoduchého. Na prvním místě totiž je zapotřebí si přesně ujasnit, čeho se to vlastně chceme zbavit, jinými slovy, co to vlastně ta metafyzika jest. Bez toho se neobejdeme, protože jinak by se nám mohlo docela dobře stát, že se zbavíme leččeho, co metafyzikou není, ale skutečné metafyziky se naopak nezbavíme. To ovšem je pouze počátek. To nejtěžší je stále ještě před námi, i když už si uděláme jasno o tom, čeho se to vlastně chceme zbavit. Hlavním problémem je nepochybně způsob, jakým se metafyziky chceme zbavit. Tu jde o určitý způsob myšlení; myšlení však nesmíme odtrhovat od celého života. Nesmíme si se samozřejmostí představovat, že způsob myšlení je něco, co můžeme vyměnit jako klobouk nebo boty, v nichž chodíme. Merleau-Ponty nadepsal jednu svou studii „Metafyzika v člověku“; způsob myšlení, to jsme my sami, je to přinejmenším kus nás samých. Zbavit se metafyziky neznamena nic menšího, než se zbavit kusu sebe samých. A to není nikterak snadné, máme-li to být právě zase my, kdo se něčeho svého, části sebe samých máme zbavovat. Jestliže jsme po krk ponořeni do metafyzického způsobu myšlení, nezbyvá nám nic jiného, než se metafyziky zbavovat za pomoci a zprostředkování právě tohoto metafyzického způsobu myšlení. A souvisí-li ono myšlení tak těsně a hluboce s námi samotnými, musíme se sami jen za pomoci a prostřednictvím sebe samých zbavovat něčeho v sobě, něčeho svého, kusu sebe samých.

(910724-1)